

## سوالات درس هشت مطالعات اجتماعی نهم

ص ۴۸

**نکته:** یکی از موضوعات مهم جهان که طی چند دهه ی اخیر توجه صاحب نظران را به خود جلب کرده نابرابری جهانی یا بین المللی است.

(۱) **نابرابری جهانی یا بین المللی به چه معناست؟** به این معنی که از نظر ثروت و درآمد، کیفیت زندگی مردم و دسترسی به مسکن مناسب، آموزش، بهداشت، اشتغال، گذران اوقات فراغت، و نظایر آن تفاوت های زیادی بین کشورها دیده می شود.

**نکته:** به طور کلی علل و عوامل نابرابری را به دو بخش عمده می توان تقسیم کرد: عوامل خارجی و عوامل داخلی

(۲) **علل و عوامل خارجی نابرابری در جهان کدامند؟** کشور های مستکبر و سلطه گر مانند انگلستان، آمریکا، فرانسه و ... از طریق استعمار و به اشکال مختلف، به چپاول و غارت کشورهای مختلف پرداخته اند - اشغال نظامی کشورها - دخالت در امور داخلی کشورها به شیوه های مختلف - جلوگیری از استقلال سیاسی و اقتصادی کشورها

(۳) **علل و عوامل داخلی نابرابری در جهان چیست؟** وابستگی حکومت ها به بیگانگان - استبداد - وجود برخی فرهنگ ها و عادت های غلط مانند تنبلی یا کم اهمیت انگاشتن کار و تلاش - نبود مدیریت صحیح - غفلت از استعدادها و ظرفیت های داخلی هر کشور - نبودن وحدت و مشارکت بین مردم

(۴) **یکی از عوامل مهمی که همواره در سنجش نابرابری کشورها با یکدیگر مورد توجه قرار گرفته چه بوده است؟** عامل اقتصادی و عناصری چون میزان تولید، درآمد، اشتغال و مانند آنها

(۵) **چرا صاحب نظران معتقدند که برای سنجش نابرابری و مقایسه ی کشورها توجه به عامل اقتصادی به تنهایی کافی نیست؟** به نظر آنها عوامل زیادی وجود دارند که بر زندگی افراد

یک جامعه اثر می گذارند و می توانند کیفیت زندگی را خوب یا بد کنند؛ عواملی مانند هویت، عزت، امنیت، آزادی، احساس شادی و رضایت از زندگی.

۶) **شاخص توسعه انسانی چیست؟** این شاخص برای پی بردن به وضعیت و کیفیت زندگی در کشورها و مقایسه ی آنها با یکدیگر با توجه به سه عامل اقتصادی، بهداشتی و فرهنگی مطرح شده است

۷) **برای شاخص توسعه ی انسانی چه چیزهایی اندازه گیری می شود؟** درآمد و رفاه - امید به زندگی یا متوسط طول عمر - سواد و آموزش

ص ۴۹

۸) **از نظر شاخص توسعه ی انسانی، کشورها به چهار گروه تقسیم شده اند آنها را نام ببرید .**  
توسعه ی انسانی خیلی بالا - توسعه ی انسانی بالا - توسعه ی انسانی متوسط - توسعه ی انسانی پایین

**نکته:** کشور ایران در گروه کشورهای با شاخص توسعه انسانی بالا قرار دارد

ص ۵۰

۹) **عامل میزان درآمد و رفاه چه جنبه ای دارد و به چه معناست؟** این عامل جنبه ی اقتصادی دارد و به معنای سطح مطلوب زندگی و رفاه اجتماعی است. منظور از آن، این است که اعضای یک جامعه به چه میزان از درآمد کافی و شغل مناسب و قدرت خرید برخوردارند و به کالاها و خدمات مورد نیاز چون مسکن، پوشاک، غذا، آموزش، تفریح و فراغت و وسایل زندگی مناسب دسترسی دارند

**نکته:** تخمین زده می شود که مالکیت ۸۰ درصد درآمد جهان در دست ۲۰ درصد از ساکنان آن است.

۱۰) **چه کشورهایی از رفاه و سطح زندگی خوبی برخوردارند و در چه کشورهایی مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه اند؟** اکثر ساکنان کشورهای با درآمد بالا در کشورهای آمریکای شمالی و اروپای غربی از رفاه و سطح زندگی خوبی برخوردارند در حالی که در برخی کشورهای قاره آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین بخشی از مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه اند

**نکته:** کشور هایی در جهان وجود دارند که تعداد زیادی از مردم آنها در فقر مطلق زندگی می کنند و به ویژه با مشکل گرسنگی و دسترسی نداشتن به غذا مواجه اند

۱۱) **چه کشورهایی در نیمه ی دوم قرن بیستم رشد اقتصادی سریعی داشته اند و توانسته اند**

**جایگاه مهمی در اقتصاد جهانی به دست آوردند؟** ژاپن، چین و برخی کشورهای آسیای جنوب شرقی چون سنگاپور ، هنگ کنگ ، کره ی جنوبی و مالزی.

**نکته:** بعضی از کشور ها نیز به دلایل مختلفی مانند بحران های سیاسی یا جنگ تحمیل شده به آنها، نه تنها رشد اقتصادی مطلوبی نداشته اند بلکه تولید و درآمد در آنها حتی کاهش یافته است؛ مانند سوریه و عراق .

**نکته:** در برخی کشورها نیز ارقام بالای درآمد به دلیل وجود ذخایر نفت و گاز حاصل از فروش نفت است.

ص ۵۲

۱۲) **امید به زندگی یا متوسط طول عمر در یک کشور یعنی چه؟** امید به زندگی یا متوسط طول عمر در یک کشور یعنی تعداد سال هایی که انتظار می رود کودکی که در آن کشور به دنیا آمده است، عمر کند و زنده بماند.

**نکته:** میزان طول عمر یا امید به زندگی در یک جامعه نشان دهنده ی وضعیت سلامت و بهداشت در آن جامعه است.

۱۳) **در چه کشورهایی متوسط طول عمر بیشتر است؟** در کشورهایی که مردم در محیطی پاک و بدون آلودگی زندگی می کنند ، به غذای کافی و آب سالم دسترسی دارند و در صورت بیماری یا روبه رو شدن با حوادث ، از امکانات درمانی و مراقبت های پزشکی پیشرفته برخوردارند ، متوسط طول عمر بیشتر است

۱۴) **در چه کشورهایی امید به زندگی یا متوسط طول عمر پایین است؟** در کشورهایی که مردم دسترسی کافی به غذا یا آب آشامیدنی سالم ندارند و با کمبود پزشک و دارو و امکانات درمانی مواجه اند و همچنین در کشورهایی که گرسنگی و سوء تغذیه وجود دارد ، امید به زندگی یا متوسط طول عمر پایین است

۱۵) برای پی بردن به وضع آموزش در کشورها چه معیارهایی را در نظر می گیرند؟ میزان با سوادی بزرگسالان - میانگین سال های تحصیل در یک کشور - تعداد معلم به ازای دانش آموز.

۱۶) منظور از میانگین سال های تحصیل چیست؟ متوسط تعداد سال هایی است که دانش آموزان یک کشور در مدرسه حضور پیدا کرده و تحصیل کرده اند

**موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی**